

- Aan de leden van de Gemeenteraad

Datum 18 oktober 2011
Ons kenmerk SZW/BB/401973
Contactpersoon R. Kooijman
Doorkiesnummer 023-5114042
E-mail rkooijman@haarlem.nl
Onderwerp Informatie over wijzigingen in de Wet Werk en Bijstand (WWB) en de Wet Investeren in Jongeren (WIJ)

Geachte leden,

Op 11 oktober jl. is de Tweede Kamer akkoord gegaan met het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet Werk en Bijstand (WWB) en samenvoeging van die wet met de Wet Investeren in Jongeren (WIJ). Het wetsvoorstel zal nog door de Eerste Kamer behandeld worden, maar verwacht wordt dat dit wetsvoorstel wordt aangenomen. Met deze wijzigingen wil de regering de eigen verantwoordelijkheid van uitkeringsgerechtigden en deelname aan de arbeidsmarkt bevorderen. De beoogde invoering van het wetsvoorstel is 1 januari 2012. De wijzigingen moeten gezien worden in het licht van de komende Wet Werken naar Vermogen (WWnV) die op 1 januari 2013 in werking moet treden.

Met deze raadsbrief informeer ik u over de belangrijkste wijzigingen van het wetsvoorstel. Deze wijzigingen zullen we van Rijkswege moeten uitvoeren en hebben implicaties voor het gemeentelijk beleid en de uitvoering. Thans worden de voorbereidingen hiervoor getroffen. Het College zal u voor het einde van het jaar informeren over de wijze waarop wij hier invulling aan gaan geven.

Onderstaand licht ik de belangrijkste wijzigingen puntsgewijs toe.

Aanscherpen voorwaarden en sancties voor jongeren

Een van de uitgangspunten van de WIJ is dat de gemeenten alle jongeren tot 27 jaar activeren en aan het werk zetten of door laten leren. De wetswijzigingen benadrukken de eigen verantwoordelijkheid van de jongere, door de jongere, die zich bij het UWV meldt, eerst zelf vier weken te laten zoeken naar werk, alvorens aanspraak kan worden gemaakt op ondersteuning van het college. Het college toetst of de betrokkene de afgelopen vier weken aantoonbare inspanningen heeft gepleegd om werk te vinden. Ook onderzoekt het college of er voor de jongere nog mogelijkheden zijn binnen het reguliere bekostigde onderwijs. Is dat niet het geval en bij voldoende blijk van eigen inspanning, dan kan de gemeente ondersteuning bieden. De ondersteuning wordt gekoppeld aan een plan van aanpak toeleiding tot werk.

Aanscherping gezinsbijstand en huishoudinkomenstoets

Om de deelname aan de arbeidsmarkt te bevorderen worden de voorwaarden voor gezinsbijstand en de inkomenstoets aangescherpt. In de huidige WWB wordt ervan uitgegaan dat alleen gehuwden of ongehuwd samenwonenden de gezinskosten delen. De regering is echter van mening dat hiervan ook sprake is bij bloed- en aanverwanten in de eerste graad die in dezelfde woning wonen. Dit dient tot uitdrukking te komen in de bijstandsnorm. In de wetswijzigingen wordt daarom het begrip gezin uitgebreid met de minderjarige en meerderjarige kinderen die in dezelfde woning hun hoofdverblijf hebben. Dat betekent dat gezinsleden die onder deze definitie van gezin vallen, niet ieder voor zich een individuele bijstandsuitkering kunnen aanvragen. Zij moeten dat gezamenlijk als gezin doen.

In plaats van een partnertoets wordt een huishoudinkomenstoets ingevoerd om het recht en de hoogte op een WWB-uitkering vast te stellen. De huishoudinkomenstoets betreft alle inkomens- en vermogensbestanddelen van de bloed- en aanverwanten in de eerste graad in dezelfde woning bij de bijstandsverlening.

Met de wetswijzigingen wordt het aangescherpte WIJ-regime (zie hierboven) geheel in de WWB opgenomen. De WIJ wordt als aparte wet afgeschaft. Ouders en jongeren tot 27 jaar moeten gezamenlijk de gezinsbijstand op grond van de WWB aanvragen, maar voor ieder gaat een eigen regime gelden. Voor jongeren tot 27 jaar gelden andere rechten en plichten dan voor mensen vanaf 27 jaar. Zo geldt de zoekperiode van vier weken naar werk en scholing alleen voor jongeren tot 27 jaar.

Tegenprestatie naar vermogen

De regering wil dat mensen die een beroep op de solidariteit van de samenleving doen daarvoor een tegenprestatie gaan verrichten. Daarom krijgen de gemeenten de bevoegdheid om mensen met een WWB-uitkering te verplichten om onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten. De omvang en de duur van deze werkzaamheden dienen in de regel beperkt te zijn en dienen zich te onderscheiden van werkzaamheden die tot de reguliere arbeidsmarkt behoren. De uitkeringsgerechtigde kan niet gedwongen worden tot het verrichten van een tegenprestatie. Als hij niet wil meewerken aan de tegenprestatie, kan het college besluiten tot het opleggen van een (financiële) maatregel.

Beperking verblijfsduur in het buitenland

Bijstand is bedoeld te voorzien in de bestaanskosten, verbonden aan het Nederlandse territorium. Met de wetswijzigingen wordt de verblijfsduur van bijstandsgerechtigden in het buitenland met behoud van uitkering tot maximaal vier weken per jaar beperkt. De bijstandsgerechtigde moet zijn voorgenomen verblijf in het buitenland vooraf melden. Als de bijstandsgerechtigde langer dan vier weken wegblijft, bestaat er na die vier weken geen recht op bijstand. Op deze regel gelden bepaalde uitzonderingen, bijvoorbeeld voor mensen van 65 jaar en ouder.

Alleenstaande ouders in de WWB

Met de wetswijzigingen streeft het kabinet er naar om alleenstaande ouders maximaal te stimuleren te gaan werken. In de huidige WWB hebben alleenstaande ouders (met kinderen tot vijf jaar) nog de mogelijkheid een ontheffing van de arbeidsverplichting te krijgen. De regering meent dat deze ontheffingsmogelijkheid geen positieve bijdrage levert aan het optimaal benutten van de participatiemogelijkheden van deze groep.

Haarlem

3

De regering schaft deze ontheffingsmogelijkheid dan ook af en introduceert een ruimere vrijlating van inkomsten uit arbeid. Alleenstaande ouders met een kind tot 12 jaar kunnen in aanmerking komen voor een vrijlating van 12,5% van de netto-inkomsten uit arbeid, met een maximum van € 120 per maand, gedurende maximaal drie jaar. Deze vrijlating kan ingezet worden in combinatie met reeds bestaande vrijlatingen.

Normering inkomensgrens gemeentelijk minimabeleid op 110%

Met de wetswijzigingen wordt de inkomensgrens op 110% van de toepasselijke bijstandsnorm genormeerd. Deze inkomensgrens geldt voor alle doelgroepen, waarvoor de gemeenten bevoegd zijn een categoriaal bijzonder bijstandsbeleid te voeren. Dit betreft bijvoorbeeld de categoriale bijzondere bijstand aan chronisch zieken en gehandicapten, of aan personen van 65 jaar en ouder, of aan mensen met schoolgaande kinderen.

Bovengenoemde inkomensnormering geldt dus niet voor de individuele bijzondere bijstand. Bijvoorbeeld "werkende armen" met een inkomen dat iets hoger is dan 110% van de toepasselijke bijstandsnorm, kunnen in beginsel voor individuele bijzondere bijstand in aanmerking blijven komen. Dit ter beoordeling aan de gemeente.

Verordeningplicht participatie van schoolgaande kinderen

De regering wil het aantal kinderen uit arme gezinnen dat om financiële redenen niet participeert terug dringen. Met de wetswijzigingen zijn gemeenten verplicht een verordening op te stellen met betrekking tot het verlenen van categoriale bijzondere bijstand voor de kosten in verband met de maatschappelijke participatie van ten laste komende kinderen die onderwijs of een beroepsopleiding volgen.

Invoering en overgangsrecht

De beoogde invoering van het wetsvoorstel is 1 januari 2012. Voor een aantal sectoren in het wetsvoorstel wordt overgangsrecht gecreëerd.

Relatie met andere wetgeving

De regering wil met de wijzigingen in de WWB en de WIJ de eigen verantwoordelijkheid van de burger meer benadrukken. Ook wil het kabinet het activerend karakter van de WWB en de vangnetfunctie van de wet verder versterken. Dit is in lijn met de Wet Werken Naar Vermogen (WWNV) die het kabinet 1 januari 2013 wil invoeren.

Over de invoering van de WWNV zal ik u in de loop van 2011 en 2012, via het programma transitie sociaal domein (waarin ook de decentralisaties van de Jeugdzorg en de dagbesteding uit de AWBZ zijn opgenomen), nader berichten.

Met vriendelijke groet,

Jan Nieuwenburg